

Stichting Exploitatie Peuterhof

Peuteropvang op Reformatorische Grondslag

DE PEUTERHOF

Pedagogisch beleidsplan

Voor locaties Prof. Waterinklaan & Atmosfeerstraat
www.peuterhofdordrecht.nl

Laatstelijk bijgewerkt: november 2025
Status: Definitief

Inhoudsopgave

Inleiding

1. Visie	p.3
2. Missie	
3. Pedagogisch handelen	p.4-8
3.1 Emotionele veiligheid	
3.2 Persoonlijke competentie	
3.3 Sociale competentie	
3.4 Waarden en normen	
4. Mentorschap	p. 9
5. Wenbeleid	
6. Werkwijze, maximale omvang en leeftijdsopbouw van groepen	
7. Beleid ten aanzien van extra dagdelen	p.12
8. Volgen van ontwikkeling en doorgaande lijn basisschool	
9. Ontwikkelingsachterstanden en kindermishandeling	
10. Samenwerking met ouders	p. 13

Inleiding

De Peuterhof heeft twee locaties voor peuteropvang in Dordrecht, aan de Prof. Waterinklaan en de Atmosfeerstraat. Er zijn vier peuterspeelgroepen van 2 tot 4 jaar. Iedere locatie heeft een speelgroep op de maandag- en vrijdagochtenden en een speelgroep op de dinsdag- en donderdagochtenden. Er wordt deze ochtenden van 8.45 tot 12.00u gespeeld. Het pedagogisch beleidsplan geldt voor alle speelgroepen.

Het pedagogisch beleidsplan is opgebouwd volgens het principe: visie, missie, doelen en pedagogisch handelen in de praktijk. De visie beschrijft datgene wat De Peuterhof voor ogen heeft met de peuteropvang. De missie is datgene waar we voor staan, waarmee wij verwachten onze visie te kunnen bereiken. Binnen deze missie beschrijven we de doelen, die we nastreven voor de bij ons aanwezige peuters. Vervolgens zetten we in het hoofdstuk 'Pedagogisch handelen' uiteen hoe we de missie realiseren. We dragen er zorg voor dat het pedagogisch beleid actueel is. We verwachten dat onze pedagogische professionals handelen overeenkomstig het beleidsplan. Zij worden hierin ondersteund door de pedagogisch coach. Hier worden wij op getoetst door de inspectie van de GGD. Wij toetsen ook zelf onze werkwijze. We evalueren in ieder geval tweejaarlijks. Het actuele pedagogisch beleidsplan is na advies van de oudercommissie door de directie vastgesteld.

1. Visie

Evenals op de basisschool willen we op de kinderopvang vanuit de vijf kernwaarden onze visie verwoorden. Zo is er voor ouders en kinderen herkenbaarheid in aanpak en eenzelfde verwoording. Wij willen dienend voor Gods oog, peuters voorgaan zich te ontwikkelen vanuit de kernwaarden Eerlijkheid, Vertrouwen, Verantwoordelijkheid, Betrokkenheid en Respect.

Wij sluiten aan bij de interesses van elke peuter en inspireren peuters te groeien.

We stimuleren peuters om de wereld om hen heen te verkennen in gehoorzaamheid aan de Bijbel.

De medewerkers zijn in spreken, doen en laten een voorbeeld voor de peuters. Ook in de overdracht van waarden en normen staat onze identiteit centraal. In het hoofdstuk "Eigen maken van waarden en normen en cultuur" gaan we er nader op in hoe we waarden en normen overdragen aan de peuters.

Pedagogische basisdoelen

De ontwikkeling die een kind tussen het tweede en vierde jaar doormaakt, is van groot belang voor de verdere ontplooiing. Het kind bouwt een eigen sociaal-emotionele basiszekerheid op voor het latere leven. Het kind ontwikkelt ook op gebied van de taal-, creatieve, cognitieve en motorische ontwikkeling. We bieden een klimaat aan waarbinnen de kinderen zich op eigen unieke wijze en in eigen tempo kunnen ontwikkelen.

We bieden kinderen **Emotionele veiligheid**. We bieden gelegenheid voor het ontwikkelen van de **Persoonlijke en Sociale competentie** en helpen kinderen in het zich **Eigen maken van waarden en normen** (socialisatieproces). We beschrijven ons pedagogisch handelen aan de hand van deze vier pedagogische basisdoelen. De focus van het pedagogisch beleid ligt op het leveren van de nodige inspanningen die bijdragen aan de ontwikkeling van de kinderen. We kunnen niet 'maken' dat een kind iets kan of leert, maar wel ons aandeel leveren.

2. Missie

De Peuterhof stelt zich ten doel om verantwoorde opvang te bieden aan peuters van 2-4 jaar. Dit doen we vanuit onze beschreven visie volgens reformatorische grondslag en op basis van de wettelijke eisen. We volgen iedere peuter zorgvuldig en stimuleren de ontwikkeling. We doen dit in nauwe samenwerking met ouders en de basisschool. Peuters worden voorbereid op het basisonderwijs. De Peuterhof behoort bij de basisscholen van de VCORG.

Bij de Bogermanschool zit de Peuterhof in hetzelfde gebouw, bij de Polyander zit de Peuterhof in een bijgebouw en deelt de ruimte met de Buitenschoolse Opvang van Elorah.

Er zijn met de basisscholen van de VCORG afspraken gemaakt over de wijze waarop een peuter van vier jaar wordt overgedragen aan de basisschool en de BSO.

3. Pedagogisch handelen

In dit hoofdstuk beschrijven we de vaardigheden die medewerkers inzetten en de middelen die medewerkers tot hun beschikking hebben om de basisdoelen voor kinderen te realiseren. We benoemen zes interactievaardigheden. Het goed inzetten van de interactievaardigheden bepaalt grotendeels de kwaliteit van de speelgroep. De middelen waar medewerkers over beschikken zijn *de groep, de ruimte, activiteiten en spelmaterialen*.

- 1) Sensitieve responsiviteit: Pikt de pedagogische medewerker de signalen op van de kinderen en reageert ze op een goede manier? Is hij/zij een veilige haven voor het kind?
- 2) Respect voor autonomie: Geeft de pedagogische medewerker ruimte aan de kinderen? Stimuleert hij/zij actief dat kinderen zelf iets doen? En op hun eigen manier?
- 3) Structureren en grenzen stellen: Hierbij gaat het er om of de pedagogische professional op een goede manier de kinderen duidelijk kan maken wat er van de kinderen verwacht wordt en hoe ze ervoor zorgt dat de kinderen zich daaraan houden.
- 4) Ontwikkelingsstimulering: De pedagogische professional biedt stimulering, aangepast op aandacht, ontwikkelingsniveau en gemoedstoestand van het kind, prikkelt de interesse van het kind maar vermijdt over-stimulering en gebruikt de momenten die zich voordoen. De pedagogische professional stimuleert de motorische vaardigheden, cognitieve vaardigheden, taalvaardigheden en creatieve vaardigheden van kinderen.
- 5) Praten en uitleggen: Deze vaardigheid gaat om de mate waarin iemand praat en uitlegt (kwantiteit), maar ook om hoe iemand dat doet (kwaliteit).
- 6) Begeleiden van interacties tussen kinderen: Hoe stimuleer je als pedagogische professional de relaties tussen de kinderen in de groep? Iedere leeftijdsgroep heeft weer zijn eigen uitdagingen.

De eerste drie zijn basale vaardigheden en de laatste drie educatieve vaardigheden. Onze pedagogische professionals kennen de interactievaardigheden. We vragen onszelf regelmatig af “Wat heeft het kind in deze situatie van mij nodig?” Geen situatie is hetzelfde en geen kind gelijk. We spannen ons in om kindgericht te zijn en steeds weer de aansluiting zoeken.

3.1 Bieden van emotionele veiligheid

Kinderen komen naar de speelgroep om plezier te hebben en met andere kinderen te spelen. Wij bieden de kinderen een veilige, leerzame omgeving. Een peuter die zich volkomen op zijn gemak en veilig voelt, staat open staat voor nieuwe ervaringen. Het missen van veiligheid leidt tot stress. De peuter komt pas tot spelen en ontdekken als er veiligheid is. Medewerkers spelen een belangrijke rol in het bieden van veiligheid. We laten kinderen merken dat we ze zien, er voor ze zijn en dat ze welkom zijn. We zetten met name de basale interactievaardigheden in om kinderen veiligheid te bieden. De ruimten van De Peuterhof zijn overzichtelijk waardoor het gemakkelijk is om ieder kind in beeld te houden. Buiten spelen kinderen nooit zonder toezicht.

Aandacht geven en samendoen:

Allereerst zijn we als pedagogische professionals steunend aanwezig en bieden aandacht wanneer een kind dat nodig heeft. Ook reageren we sensitief responsief op kinderen. We letten daarbij op kinderen die niet komen en niet vragen. Door persoonlijke aandacht willen we ieder kind laten voelen dat ze van waarde zijn. We helpen ze hun gevoel te verwoorden. Een peuter voelt van alles, maar kan het nog vaak niet onder woorden brengen. Als de medewerker dit voor de peuter doet, kan de peuter aangeven of dat zo is. Zo voelt een kind zich begrepen en zal tot rust komen en weer verder kunnen. Peuters vinden het fijn om iets samen met de medewerker te doen. Wat kinderen nog niet alleen kunnen, durven ze soms wel samen. We observeren wanneer het kind ons nodig heeft. Zo bouwen kinderen eigenwaarde op en kunnen ze het de volgende keer alleen.

Gezonde aandacht en gezonde grenzen:

We zijn erop aanspreekbaar dat we geen voor- of afkeur hebben voor een kind. We zien ieder kind als even waardevol. We zijn toegankelijk, kinderen mogen komen knuffelen, op schoot zitten. We volgen daarin wat het kind aangeeft. We zijn ons bewust van ongezond gedrag, wat betreft intimiteit. We corrigeren kinderen als ze bijvoorbeeld een kus op de mond willen geven en leggen het verschil uit wat bij mamma kan en wat bij ons kan. Een kind kan al jong leren dat er grenzen zijn. Zo dragen we bij aan respect voor de autonomie van het kind en zorgen we voor een veilig klimaat op de speelgroep. (Zie Vierogenprincipe en grensoverschrijdend gedrag in Beleidsplan Veiligheid en Gezondheid).

Vaste rituelen, voorspelbaarheid en regelmaat:

Vaste volgorde en voorspelbaarheid geven een kind veiligheid. We bieden een programma met een vaste structuur. (Zie hoofdstuk 6 voor de dagindeling) We helpen de kinderen tijdens het programma door met ze te praten en uitleggen. Ook maken we gebruik van dagritmekaarten. Aan de hand daarvan kunnen we uitleggen wat we gaan doen. De dagritmekaarten zijn zichtbaar voor de kinderen in het lokaal, zodat ze een houvast hebben in wat er nog komt.

Eten en drinken: We eten en drinken aan tafel met de hele groep. Voordat de peuters aan tafel gaan, wordt gekeken of de neuzen schoon zijn en worden handen gewassen. Als vast ritueel zingen we een eet- en drinkliedje. Kinderen krijgen dan een beker drinken uitgedeeld, daarna koekjes. Na afloop gaan kinderen naar toilet en wordt er nog een boekje gelezen.

Regels in de speelgroep:

De regels in de speelgroep zijn gericht op het bieden van een veilige omgeving voor alle peuters. Door consequent te reageren, worden regels voor de peuters duidelijk. We leren de kinderen spelenderwijs rekening te houden met elkaar. We leren ze te wachten op hun beurt, samen te delen en voorzichtig te zijn met elkaar. Bij het hanteren van de regels is het risico al snel te vervallen in wat allemaal niet mag en staat het 'foute' gedrag centraal. We laten kinderen vooral zien wat we wel van ze verwachten. We geven ze bevestiging en complimenten als ze hun best doen om zich aan de regels te houden. Peuters wordt ook aangeleerd respectvol met materiaal van de speelgroep om te gaan. We doen voor, doen het samen, leggen uit hoe het hoort en laten de kinderen veel oefenen, bijv. stukjes van de puzzels bij elkaar zoeken, speelgoed met twee handen dragen en alles op zijn plaats terugzetten.

Ongewenst gedrag:

We vinden het belangrijk dat kinderen in hun gedrag veilig zijn voor anderen, respect leren tonen aan anderen en leiding van de medewerkers kunnen ontvangen. Er is ruimte om fouten te maken. Peuters zijn zich nog niet altijd bewust van wat wel en niet mag. Soms helpt het om af te leiden en het ongewenste gedrag om te buigen naar gewenst gedrag. Soms is het nodig om met het kind te praten en uit te leggen. Bij een jong kind helpt praten minder dan voordoen. Soms kan het helpen een kind even apart te zetten in de groep om tot rust te komen en dan te laten doen wat gevraagd is. Iedere situatie is anders. Ieder kind is anders. Het ene kind kan erg gevoelig zijn voor correctie. Een ander kind blijft na correctie de regel overtreden. We zetten een kind dan op de nadenkstoel en leggen opnieuw uit wat verwacht wordt. We letten bij correctie zorgvuldig op of het kind het begrijpt en we laten merken dat we het gedrag afwijzen en niet het kind. We houden er rekening mee dat een kind ook bij ongewenst gedrag positieve intenties kan hebben. Bijvoorbeeld een kind slaan, kan bedoeld zijn om een vriendje te 'helpen' die zojuist door dat kind is geslagen. "Ik zie dat je jouw vriendje wil helpen." "Onze afspraak is dat we niet slaan." We zoeken samen met de kinderen naar een oplossing en helpen ze sorry zeggen en het goed te maken. Zie hoofdstukje 'ruzie' pag. 8

3.2 Bevorderen van de persoonlijke competentie

De kinderen worden spelenderwijs uitgedaagd in de ontwikkeling van hun motorische, cognitieve, taal- en creatieve vaardigheden, om ze in staat te stellen steeds zelfstandiger te functioneren.

Pedagogische professionals sluiten aan bij de aanwezige nieuwsgierigheid van kinderen om op onderzoek uit te gaan. Ze laten kinderen meehelpen, meedoen, zelf proberen en nog een keer doen. Het voelt speciaal voor een kind om te mogen helpen, zoals bijvoorbeeld het koekje uitdelen in de kring. We geven complimenten op inzet en inspanning die het kind levert om te groeien. We nodigen kinderen ook uit om iets anders en nieuws te proberen. Zo vergroten ze hun mogelijkheden. Door het leren kennen van de kinderen, weten we wat favoriet is en sluiten we aan bij de interesses van de kinderen. De groepsruimte is zo ingericht, dat kinderen worden uitgedaagd. Divers spel materiaal is voor kinderen toegankelijk en nodigt uit tot spel.

Taal:

Taalontwikkeling is op de peuterleeftijd van groot belang voor de cognitieve ontwikkeling. Het is nodig dat kinderen veel taal aangeboden krijgen. Het is goed om alle activiteiten te begeleiden met taal. Er wordt ook in kleine groepen aandacht gegeven aan taalstimulering. De kring leent zich bij uitstek voor talige activiteiten. In de kring wordt er gezongen, voorgelezen uit de peuterbijbel en uit andere boekjes. Ook mogen de kinderen iets vertellen en er wordt aandacht besteed aan gebeurtenissen thuis. Er is voldoende interactie en beweging voor de kinderen om hun aandacht bij de activiteiten te kunnen houden. Ze leren op elkaar te wachten, te delen, naar elkaar te luisteren. Door zingen ontwikkelen kinderen muzikaal gehoor, gevoel voor klank, ritme wat ook bijdraagt aan taal.

Motorische-ontwikkeling:

Bij de motorische ontwikkeling valt de groei van het lichaam op, maar ook de grove en fijne motoriek. De zintuigen ontwikkelen zich in hoog tempo. De peuter leert om zijn lichaam te beheersen en sturing te geven aan zijn lichaamsdelen. Dit aspect van de ontwikkeling is een belangrijke voorwaarde voor de taal- en cognitieve ontwikkeling. We bieden de kinderen ruimte voor bewegen. Dit kan bij vrij spel en bij buiten spelen. Er worden bewegingsspelletjes gedaan. We hebben op beide locaties naast de groepsruimte tevens de mogelijkheid om gebruik te maken van het speellokaal, om ook bij slecht weer te kunnen bewegen.

Zelfredzaamheid en zelfstandigheid:

De peuter wordt steeds gestimuleerd zoveel mogelijk zelf te doen: jas aan doen, uit een beker drinken, op het toilet plassen, handen wassen, neus snuiten etc. Tijdens de kring mogen kinderen bijvoorbeeld de bekertjes stapelen. De medewerker ondersteunt de kinderen en moedigt hen aan. Zodra een kind weer iets zelf kan, ontvangt het kind een compliment en delen we de blijdschap met het kind. Zelfredzaamheid vergroten betekent ook dat de peuter leert dat hij/zij om hulp vraagt (bijvoorbeeld een zakdoek vragen bij een vieze neus). Er is iedere ochtend 1 helper. Deze peuter krijgt kleine taakjes zoals liedjes kiezen, bij het drinken en eten bekertjes uitdelen, ophalen en koekjes uitdelen, tijdens de kring naast de juf zitten, iets als eerste doen. Het opruimmoment is een goed oefenmoment voor kinderen om kleine taakjes uit te voeren en te leren waar al het spelmateriaal hoort. Ze weten zo ook waar alles staat, wat weer helpt om hun keuzes voor spel te kunnen maken.

Weerbaarheid:

Om het kind weerbaarder te maken, helpen we het om zich te uiten, door bijvoorbeeld woorden te geven aan wat het kind wel of niet prettig vindt. We leren een kind om dit te zeggen tegen een ander kind, in plaats van te slaan. Een kind is niet geholpen als we alles oplossen. Het kind heeft de kans nodig om iets zelf te kunnen oplossen, maar ook om grenzen aan te geven en voor zichzelf op te komen. We ondersteunen kinderen bij het uiten van gevoelens, zoals blij, boos, bang, verdrietig. We leren kinderen gevoelens te benoemen en te herkennen.

Uiterlijke verzorging:

We zorgen ervoor dat een kind niet door kleding belemmerd wordt in het spel. Als er een activiteit is, waarbij de kleding vies kan worden, zoals verven, wordt een beschermend schort gedragen. We vinden het ook van belang dat een kind niet in negatieve zin opvalt in de groep, door kleding en verzorging. We besteden regelmatig spelenderwijs aandacht aan persoonlijke verzorging. Kinderen mogen zelf hun gezicht schoonmaken. Op de groep staan tissues en er hangen plaatjes bij hoe je de neus snuit. Zo krijgen ze ook mee om zichzelf goed te verzorgen.

Zindelijkheidsstraining:

Kinderen worden gestimuleerd om zelfstandig op het kleine toiletje te gaan. Hiervoor hebben we een vast moment halverwege de speeltijd. Als een kind nog niet zindelijk is, letten wij erop dat een kind op tijd verschoond wordt. Als een kind thuis aan het oefenen is in zindelijk worden, vragen we ouders hun peuter een luierbroekje aan te doen. De kinderen worden gecompimenteerd als het lukt. Ook bij de zindelijkheidsstraining wordt ruim aandacht besteed aan hygiëne, gebruik van toiletpapier, water en zeep. Aan de ouders wordt gevraagd te zorgen voor een reserve-set kleding.

Eigen keuze van de peuter:

De peuter wordt binnen grenzen vrije keuze van spel geboden. De kinderen kunnen gebruik maken van het spelmateriaal dat zich in de groepsruimte bevindt. Ook het materiaal uit de "open" kasten mogen ze pakken. Tijdens het maken van een knutselwerkje, wordt het kind gestimuleerd mee te doen en wordt het kind ruimte geboden voor eigen wijze van invullen van het knutselwerkje.

Jongens en meisjes:

Vanaf drie jaar maken kinderen zelf onderscheid tussen jongens en meisjes. Peuters kiezen er dan vaak zelf voor om met kinderen van hun eigen sekse te spelen. Wij vinden het belangrijk dat alle kinderen met elkaar spelen, maar houden wel rekening met natuurlijk verloop. Merken we dat een kind door een groepje buiten wordt gesloten, dan reageren we wel, omdat iedereen met elkaar speelt.

Thema's en activiteiten:

We werken met thema's. Bij ieder thema worden activiteiten gedaan en wordt aan diverse ontwikkelingsbehoeften aandacht geboden (beweging, fantasie, leerspelletjes, vormen, constructiespel, rollenspel etc.) Een thema duurt ongeveer acht weken. Naast het aanbod van activiteiten, is er elke ochtend ruimte tot vrij spelen. De ruimte wordt dan zo ingericht dat de kinderen zelf keuzes kunnen maken uit creatieve activiteiten zoals kleien of tekenen. Kinderen kunnen ook spelen in de huishoek of met de auto's spelen. Ze kunnen lezen of voorgelezen worden. We observeren kinderen in hun spel en dagen ze uit om iets te doen wat ze nog niet kunnen. We hebben een gedifferentieerd aanbod van activiteiten, zodat er voor ieder kind op eigen niveau een aantrekkelijk aanbod ligt.

Regelmatig wordt er een werkje gemaakt. Een knutselwerkje is meestal gericht op zintuigelijke ontwikkeling. De bezigheid en ontdekken van de materialen, is voor peuters van belang voor de ontwikkeling. Het gaat niet om het resultaat. Kinderen maken kennis met verschillende materialen en leren hoe ze bijv. een schaar, een kwast, krijt of potlood kunnen vasthouden. Zo wordt ook de kleine motoriek geoefend ter voorbereiding van tekenen en schrijven. Hieronder een lijst van activiteiten en een belangrijk ontwikkelingsgebied dat hierdoor geprikkeld wordt. Deze activiteiten worden regelmatig gedaan.

Muziek maken met instrumenten:

Dit gebeurt als er feest is, in de kring. Het stimuleert vooral de sociaal emotionele ontwikkeling.

Knippen, plakken, kleuren, verven, puzzelen:

Dit stimuleert vooral de fijne motoriek.

Spelen in de huishoek:

Dit stimuleert vooral de sociaal emotionele ontwikkeling.

Rijdend materiaal en buitenspeelgoed:

We spelen zoveel mogelijk buiten. Er is een buitenzandbak. Er is ook speciaal buitenspeelgoed. Er wordt veel gebruik gemaakt van fietsjes, duo-fietsjes, tractoren en stepjes etc. Dit stimuleert de grove motoriek.

3.3 Bevorderen van de sociale competentie

De kinderen worden begeleid in hun interacties, waarbij spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden worden bijgebracht. Door volgend aanwezig te zijn, voorwaarden te scheppen en aan te sluiten bij (de fantasie van) de kinderen, kan de pedagogisch professional kinderen helpen om te ontdekken hoe ze zich tot elkaar kunnen verhouden. Met de steun van de medewerker durft een kind nieuwe interacties met andere kinderen aan te gaan. Spelenderwijs leren kinderen met elkaar omgaan en begrip te krijgen voor de wereld om hen heen. Medewerkers stimuleren de interacties tussen kinderen onderling.

Groepsruimte:

De indeling van de ruimte biedt mogelijkheden tot interacties tussen kinderen in de verschillende hoeken. De ruimte kan binnen een thema worden aangekleed en uitnodigen tot rollenspel (een winkel, garage, ziekenhuis, huiskamer, bouwbedrijf, dierentuin).

Spel:

Tijdens het vrij spel, begeleiden we interacties tussen kinderen. Rollenspellen bieden veel mogelijkheden voor kinderen om sociale kennis op te doen en in verschillende verhoudingen met elkaar te spelen. We houden gesprekjes in de kring en lezen boekjes die passen bij de wereld van het kind (opa, oma, thuis, school, kerk, vriendjes etc.).

De groep:

De kinderen ontdekken in de groep dat hun gedrag effect heeft op een ander kind. Door te praten en uit te leggen, geven we kinderen inzicht in wat een ander kind wel of niet fijn vindt. We hanteren regels en leren kinderen dat ze, door zich aan de regels te houden, respect hebben voor een ander en mee kunnen helpen aan een positieve groepsfeer.

Ruzie:

Peuters zijn in hun spel nog egocentrisch. Samen spelen en delen, moeten ze nog leren. Een driejarige is hierin verder dan een tweejarige. Ruzies kunnen gemakkelijk ontstaan tijdens spelen. Er hoeft niet altijd meteen te worden ingegrepen. Wel hebben peuters vaak begeleiding nodig om eruit te komen. We stellen vragen aan de betrokken kinderen. Vaak zie je aan peuters of ze iets gedaan hebben. Ook bij ruzie is veiligheid van belang. Het slachtoffer heeft niet alleen steun nodig, maar ook de schuldige. We helpen de kinderen om te reconstrueren wat er is gebeurd en wat er nodig is om het weer goed te maken. We geven woorden aan wat er is gebeurd. Dan kunnen kinderen het begrijpen en accepteren. Ook wanneer er iets van hen wordt gevraagd, zoals teruggeven van speelgoed, sorry zeggen, zich aan nieuwe afspraak houden, samen delen, iets herstellen, goed maken, opruimen etc. In situaties dat kinderen een incident melden wat we niet gezien hebben, praten we met hen en stellen vragen om erachter te komen wat er aan de hand is. Als we overhaast zijn, doen we snel een kind te kort. Een kind dat vaak iets veroorzaakt, krijgt ook van kinderen snel de schuld, ook als het een keer niet zo is.

Vieren van feesten:

Samen feestvieren geeft groepsbinding en vormt voor de peuters een hoogtepunt tijdens het spelen op de peutergroep. Het vieren van feesten draagt ook bij aan de sociale vorming. Peuters leren met elkaar plezier maken en aandacht geven aan elkaar. We besteden aandacht aan familiegebeurtenissen, zoals de geboorte van een zusje of broertje of de verjaardag van ouders. We vragen aan alle ouders hun verjaardagen. Wij zorgen ervoor dat ouders op hun verjaardag een cadeautje krijgen dat door hun kind is gemaakt. We vieren de verjaardagen van de kinderen. We vieren christelijke feestdagen en geven aandacht aan Moederdag, Vaderdag, koningsdag en dierendag. Een peuter heeft nog geen idee van de maanden van het jaar. Feesten helpen de peuter ook met een oriëntatie in de tijd.

Het vieren van een verjaardag:

Als een kind jarig is, geven we een kind graag positieve aandacht. We vieren het feest in de kring. Het kind wordt toegezongen en krijgt een feestmuts op. Het kind mag trakteren. Wij vieren de verjaardag aan het einde van de ochtend en de traktatie wordt altijd mee naar huis gegeven.

3.4 Helpen eigen maken van waarden en normen en cultuur

Kinderen maken kennis met de waarden en normen op basis van Gods Woord door het lezen van Bijbelverhalen uit de Peuterbijbel. Bijvoorbeeld over het leven van de Heere Jezus en hoe Hij mensen leerde om elkaar lief te hebben en te zorgen voor de armen. We betrekken de boodschap van het verhaal zoveel mogelijk op het leven van vandaag. Zo geven we de peuters bagage mee voor hun latere leven, om als gelovige volwassene liefdevol en respectvol ten opzichte van de ander in de maatschappij te staan.

We zien de natuur ook als Gods schepping en leren de kinderen om respect te hebben voor alles wat God gemaakt heeft. Dit doen we door aandacht te besteden aan de seizoenen en kinderen bij deze thema's laten beleven wat er in de natuur gebeurt. Als het even kan, halen wij de natuur in huis, zoals voorjaarsbollen en herfstbladeren.

4. Mentorschap

Iedere peuter heeft een eigen mentor. Eén van onze pedagogische professionals is de aangewezen mentor van een peuter en is het aanspreekpunt voor ouders. De mentor werkt op de groep van het kind. Op deze manier kent de mentor het kind goed en is het gemakkelijk om de ontwikkeling te observeren en met ouders over het welzijn van het kind te spreken.

Ouders worden altijd direct bij de intake via de mail op de hoogte gebracht, wie mentor is van het kind. Wanneer kinderen op de eerste dag komen spelen, begeleidt de mentor het afscheid nemen van de ouders. Daarna neemt zij de tijd en laat zij alle speelhoeken en het lokaal zien. Op dat moment vertellen wij de peuter ook wie de mentor is. Op de groep is een lijst aanwezig met verdeling van kinderen per mentor. De mentor is over het algemeen degene die het kind volgt in de ontwikkeling en de periodieke gesprekken voert. Daarnaast is, indien nodig, de mentor de aangewezen persoon om andere professionals in te schakelen bij zorgen om het kind.

5. Wenbeleid

We vinden het belangrijk om de start van het spelen van een nieuw kind zorgvuldig te begeleiden. Voor de start van de opvang ontvangen ouders een welkomstbrief en de kinderen een welkomstkaart en ouders en kind krijgen de mogelijkheid om voor de start een keer op de groep te komen kijken. Op de dag zelf heten we het kind van harte welkom. We begeleiden de binnenkomst en geven ouders de gelegenheid om even samen met het kind te spelen. Daarna vragen we hen afscheid te nemen. We moedigen ouders aan om het afscheid kort te houden. Daarna ontfermen wij ons over het kind. De aanwezige medewerker (bij voorkeur de mentor) helpt het kind zich thuis te voelen. We reageren sensitief responsief op wat het kind nodig heeft. De medewerker laat het kind nabijheid ervaren waar nodig en moedigt het kind aan om te spelen en iets zelfstandig te doen, als ze merkt dat het kind dit durft. Het kind mag in de kring naast de medewerker zitten. En om de groep te leren kennen, besteden we in de kring aandacht aan het feit dat er een nieuw kind is. We laten de kinderen kennismaken met het nieuwe kind en de namen oefenen. Met goede begeleiding zullen de meeste kinderen best wennen. Mocht het niet goed gaan, dan nemen we contact met de ouders op. We bieden ouders de gelegenheid om de eerste keer nog even bij zijn of haar kind blijven, wanneer dit voor het kind nodig blijkt. Een jonge peuter kan meer moeite hebben om te wennen dan een kind dat al ouder is (mocht een kindje later instromen). We leren kinderen in de eerste weken mee te doen met het programma en de regels te leren kennen. Zoals bijvoorbeeld het blijven zitten tijdens het eten of de kring. De medewerker helpt het kind door het op schoot te nemen of naast zich te houden. Wanneer dit nog niet helemaal lukt, laten we het kind rustig rondlopen. Is een kind erg onrustig en beweeglijk, dan kunnen we tijdelijk een kinderstoel inzetten om het kind te helpen rustig te zijn en zich te concentreren. Het is belangrijk dat een nieuw kind zoveel mogelijk deel kan nemen aan wat er in de kring gebeurt. Inzet van een kinderstoel wordt alleen gedaan na afspraak met ouders en voor beperkte tijd. In de praktijk blijkt dat de kinderen zich snel aanpassen en al gauw uit zichzelf meedoen met de kring.

6. Werkwijze, maximale omvang en leeftijdsopbouw van groepen

De groepen van De Peuterhof bestaan uit maximaal 16 kinderen van 2-4 jaar. Op iedere groep staan twee vaste pedagogische professionals. Zij zijn vanaf begin tot eind van de speelochtend aanwezig. We hebben op de locatie van de Bogermanschool een halve groep van 8 kinderen met 1 pedagogisch medewerker. We bieden de kinderen een consistent programma met een vaste indeling in verband met de behoefte aan voorspelbaarheid van de kinderen. Zo is er een moment van vrij spel en altijd op ongeveer dezelfde tijd de kring. Voordat de kring start ruimen we gezamenlijk het speelgoed op en mag elk kind een stoeltje pakken en in de kring komen zitten. De kinderen verlaten hun eigen groepsruimte om buiten te spelen of naar het speellokaal te gaan. Dit gebeurt altijd met (een aantal) kinderen van eigen groep en altijd met eigen pedagogische professionals.

Dagindeling van De Peuterhof in de Prof. Waterinklaan:

Tijd	Activiteit
08.45-09.00	Ontvangst kinderen, contact met de ouders
09.00-09.30	Vrij spelen/kleine groepen
09.30-10.00	Kring met Bijbelverhaal en zingen
10.00-10.30	Vrij spelen/werkje/kleine groepen
10.30-10.45	Toiletronde tijdens spel
10.45-10.50	Samen opruimen
10.50-11.10	Drinken, koekje eten, voorlezen
11.10-11.50	Buitenspelen of gymzaal
11.50-12.00	Ochtend afsluiten, jassen aan en ophalen bij het hek, contact met ouders

Dagindeling De Peuterhof in de Atmosfeerstraat:

Tijd	Activiteit
08.45-09.00	Ontvangst kinderen, contact met de ouders
09.00-09.45	Vrij spelen
09.45-10.15	Kring met Bijbelverhaal en zingen
10.15-10.45	Vrij spelen/werkje/kleine groepen (toiletronde tijdens spelen)
10.45-11.00	Samen opruimen
11.00-11.15	Drinken, koekje eten, voorlezen
11.15-11.45	Buiten spelen, binnen activiteit of gymzaal
11.45-11.50	Afsluiten
11.50-12.00	Ophalen kinderen, contact met ouders

Toelichting:

- In de tabellen zijn de globale dagindelingen van de locaties weergegeven. Speeltijden en activiteiten kunnen worden aangepast bij vieren van een feest, verjaardag, weersomstandigheden of voor rust in de groep. Er zijn kleine accentverschillen tussen de groepen. De ene groep heeft bijvoorbeeld iets langer vrij spelen en begint iets later met de kring.
- Vooraf wordt spelmateriaal klaargezet.
- Groep 2 in de Prof. Waterinklaan is een halve groep met 1 pedagogische professional. Daar kan iets worden afgeweken van het standaard programma. Het werken met 1 medewerker heeft effect op de uitvoering van het programma. Er is iets meer tijd nodig om van de ene, naar de andere activiteit te gaan. Samen met coach wordt bijvoorbeeld gekeken hoe zo effectief mogelijk kan worden gepland om te kunnen buiten spelen.
- Bij brengen is er gelegenheid voor de ouders om een praatje te maken en om afscheid te nemen.
- Er is gelegenheid tot vrij spelen. Kinderen mogen kiezen waar ze spelen. Dit kan in de hoeken zijn, En waarmee ze spelen. Bijvoorbeeld met materiaal uit de open kast.
- Er wordt regelmatig door een medewerker een gerichte activiteit aangeboden aan een klein groepje kinderen. Alle kinderen komen daarbij aan de beurt.
- In de kring beginnen we met het groeten van ieder kind en het noemen van de namen. Vaste onderdelen van de kring zijn het bidden, het lezen van een Bijbelverhaal en liedjes zingen. Ook wordt met regelmaat een kringactiviteit gedaan dat bij het thema past.
- Kinderen worden begeleid bij het naar het toilet gaan en handen wassen als ze dit nog niet zelfstandig kunnen. Dit geldt ook bij het aandoen van de jas, als buiten wordt gespeeld.
- Motorisch spel wordt zoveel mogelijk buiten gedaan. Voor beide locaties is de gymzaal beschikbaar.
- Na het spelen wordt er samen opgeruimd.
- Uiterlijk 12.00 zijn alle kinderen weer door hun ouders/verzorgers opgehaald. We brengen de kinderen op het kleine plein naar hun ouders toe, die bij het hek op hen wachten.

Kinderen worden met de app van Kidsconnect aan- en afgemeld (aanwezigheid en tijden van binnenkomst en afhalen)

Dagritmekaarten:

Met behulp van dagritmekaarten bieden we de kinderen informatie over hoe de dag verloopt. De dagritmekaarten hangen op een plaats waar kinderen ze goed kunnen zien en ook kunnen helpen, door een pijl te verplaatsen. Tijdens diverse overgangsmomenten betrekken we de dagritmekaarten in het gesprek met kinderen. We kijken met ze terug wat ze hebben gedaan en we stellen vragen over wat we hierna gaan doen. Kinderen krijgen op deze manier besef van volgorde en tijd. Als kinderen weten wat er komt kunnen ze ook zelf plannen maken. Medewerkers kunnen met nieuwe kinderen (en kinderen die veel structuur nodig hebben) persoonlijk tussen het programma door samen via de dagritmekaarten kijken wat het kind straks gaat doen. We maken gebruik van liedjes voor overgangsmomenten, zoals bijvoorbeeld een opruimliedje.

Werken in kleine groep:

Er worden regelmatig activiteiten in kleine groepen aangeboden. Met de kleinsten kan een activiteit met leeftijdsgenootjes heel prettig zijn, zodat ze niet door de grote kinderen worden overruled.

En oudere kinderen kunnen we meer uitdaging bieden in spel. Kinderen komen zo meer aan bod. En er wordt geobserveerd waar kinderen zitten wat betreft hun ontwikkeling. Om de taal te stimuleren wordt er interactief voorgelezen of bijvoorbeeld een praatplaat gebruikt.

Teamoverleg:

Het overleg vindt ongeveer één keer in de twee maanden plaats. Bij belangrijke zaken kan tussentijds een extra overleg plaatsvinden. Het teamoverleg gebeurt na speeltijd. Pedagogische professionals leveren ieder punten ter bespreking in, ook worden er een aantal vaste punten besproken, zoals het gebruik van *Leerlijnen* en kind bespreking en het thematisch werken.

Stagiaires op de groep:

Incidenteel is er een stagiaire op de groep aanwezig. Zij wordt toegewezen aan een van de pedagogische professionals die in haar taken begeleid. De stagiaire is extra op de groep en werkt niet alleen met de kinderen. Afhankelijk van het niveau van de stagiaire voert zij onder begeleiding de volgende taken uit:

- Tijdens vrij spel spelen stagiaires met kinderen mee in de verschillende hoeken (boekjes lezen, rollenspellen, bouwen ed.).
- Bij buitenspel spelen ze mee en letten op veiligheid van de kinderen. Ze helpen mee bij knutsel- en spelactiviteiten en krijgen ruimte om zelf een activiteit te begeleiden.
- Tijdens de kring doen ze mee en helpen kinderen op hun stoel te blijven en de aandacht vast te houden. Ze dragen bij door regelmatig liedjes te zingen of een verhaal voor te lezen.
- Stagiaires voeren kleine verzorgingstaken uit, zoals begeleiden bij handen wassen, neus snuiten, plassen, jassen aan en uit bij buiten spelen, drinken en koekjes ronde klaarzetten en (samen met kind) uitdelen.

Verder in de stage krijgen stagiaires steeds meer verantwoordelijkheid voor een onderdeel van het programma, zoals bijvoorbeeld: de gehele kring voorbereiden en begeleiden, leidinggeven tijdens opruimen of een thema van het rooster uitwerken.

Gedurende de hele stageperiode voert een stagiaire geen gesprekken met ouders over de ontwikkeling van kinderen.

Op de locatie bij de Bogermanschool werkt incidenteel een vrijwilligster op de 'halve groep', ter ondersteuning van de pedagogisch professional. Bij de Polyanderschool werkt een jonge vrouw met een licht verstandelijke beperking als vrijwilligster op de groep. Er zijn met haar ouders zorgvuldig afspraken gemaakt. Zij wordt ondersteund door een eigen ambulante begeleider. Ze kan eenvoudige taken uitvoeren. Dit altijd onder toezicht van pedagogische professionals. Taken van de vrijwilligsters:

- Huishoudelijke taken, zoals afwassen, afdrogen, lokaal vegen en bekertjes inschenken.
- Ontwikkelingsactiviteiten met kinderen: voorlezen, puzzelen, knutselen, een spelletje doen., mee buiten spelen
- Verzorgingstaken: Jassen en schoenen aantrekken, helpen handen wassen en naar toilet gaan.

7. Beleid ten aanzien van extra dagdelen

De peuters spelen in vaste stamgroepen. Het is voor ouders niet mogelijk om 'losse' extra dagdelen af te nemen. Wel kunnen ze, op advies van het Sociaal Wijkteam gebruik maken van het dubbel spelen. Dit moeten ze zelf betalen, daar onze peuteropvang geen VVE-locatie is. Om gebruik te maken van een dubbele stamgroep dienen ouders een formulier te tekenen voor akkoord.

8. Volgen van de ontwikkeling en doorgaande lijn basisschool

In hoofdstuk 3 hebben we aangegeven hoe we kinderen stimuleren in hun ontwikkeling. Wij kijken gericht naar de ontwikkeling van een kind en letten daarbij op of het kind zich continu ontwikkelt. De algemene ontwikkelingslijn van een peuter is ons houvast. Wij gaan er niet van uit dat alle kinderen zich gelijk ontwikkelen.

We gebruiken het observatiesysteem "Leerlijnen voor peuters". Dit heeft een doorgaande lijn met "Leerlijnen voor Kleuters" dat op de basisschool gebruikt wordt. Periodiek observeren we de peuters. Dit wordt vastgelegd in **Ovivio**. Als ze rond de 3 en 4 jaar zijn bespreken we de observatiepunten van Leerlijnen met de ouders en vervolgens dragen we het kind over aan de basisschool. Tijdens de overdracht met de basisschool bespreken we de aankomende leerling kort met de leerkracht en maken een peuternotitie in **Ovivio**. Gaat een kind naar een BSO, dan sturen we hen de observatiepunten van Leerlijnen. Ouders geven bij aanmelding toestemming voor het uitwisselen van informatie aan school. We brengen ouders op de hoogte welke informatie over hun kind naar de basisschool gaat. Voor informatieoverdracht (observatiepunten van Leerlijnen) aan een (externe) BSO wordt schriftelijke toestemming aan ouders gevraagd.

9. Ontwikkelingsachterstanden en kindermishandeling

Als er een vermoeden bestaat van een ontwikkelingsachterstand bij een kind, dan is de taak van de medewerker de volgende:

- Signaleren van een probleem
- Extra ondersteuning bieden
- Informeren van de ouders
- Adviseren en eventueel doorverwijzen van de ouders voor extra hulp.

Op onze teamvergaderingen bespreken we de peuters, voornamelijk als er bijzonderheden zijn. Ook de eventuele vervolgstappen worden besproken. Als er zorgen over een peuter worden gesignaleerd, bespreken we dit eerst met de ouders. We verwijzen ouders door naar passende instanties voor verdere ondersteuning.

De mentor van het kind speelt hierin een belangrijke rol. De mentor kan bij vermoeden van een ontwikkelingsachterstand of bij andere zorgen, na onderling overleg met collega's, contact opnemen met de ouder-kind-coach van het Sociaal Wijkteam. Deze OK-coach kan zelf hulp geven, maar ook hulp van de Jeugdgezondheidszorg of het Sociaal Wijkteam organiseren. Van tevoren is er altijd overleg met de ouders en wordt er pas contact gelegd na goedkeuring van ouders. Ouders weten wie de OK-coach is. Deze informatie hangt op het prikbord van de groepen.

Indien medewerkers van mening zijn dat er meer professionele hulp noodzakelijk is, dan verwijzen zij de ouders, na contact met het Sociaal Wijkteam, door naar andere hulpverleners.

Bij verwaarlozing, mishandeling of misbruik handelen wij volgens de Meldcode kindermishandeling. Er wordt zoveel mogelijk met ouders samengewerkt. Uiteindelijk weegt het belang van het kind zwaarder dan het belang van de ouders, bij vermoeden van onveiligheid in de thuissituatie. Ouders zijn op de hoogte van de werkwijze van De Peuterhof.

De pedagogische professionals zijn toegerust met betrekking tot het signaleren van problemen bij de peuters. Deze deskundigheid wordt bijgehouden. Jaarlijks staat een teamvergadering in teken van

bijscholing voor de Meldcode. Bij leerling besprekingen met de IB-er staat de meldcode op de agenda en wordt er besproken of er vermoedens zijn van een onveilige thuissituatie.

10. Samenwerking met ouders

We werken op verschillende manieren met ouders samen rondom de zorg voor hun kinderen. Allereerst hebben we contact met ouders over hun eigen kind. We stellen ons open op en tonen begrip en waardering. Een ouder is nauw betrokken bij het eigen kind en zal soms anders kijken dan wij als pedagogische professional. We nemen de tijd om uit te leggen wat wij vanuit ons oogpunt belangrijk vinden voor het kind. We willen met ouders samen tot goede afspraken komen. Bij uiteenlopende standpunten, respecteren we de ouder, tegelijkertijd wegen we op basis van onze professionele verantwoordelijkheid af wat nodig is om ermee te doen. Ons uitgangspunt is dat we elkaar uiteindelijk kunnen vinden in gezamenlijke belangen van het kind. Er is ieder dagdeel bij het halen en brengen contact met ouders over bijzonderheden van de dag.

In de groep gaan we anders met dingen om dan thuis; er gelden andere regels. We informeren ouders zo goed mogelijk. We hebben interesse in hoe het thuis gaat. Dat geeft ons meer begrip voor ouders en hun kind. We vinden het belangrijk dat ouders zich ervan bewust zijn, dat kinderen bij de groep willen horen en dat ze niet door regels van thuis belemmerd worden om met de groep mee te kunnen doen. In zo'n geval bespreken we dat met ouders en vragen ouders de regels van de groep te respecteren. Ouders kunnen betrokken worden bij de groep bij het voorleesontbijt of de juffendag.

Inloopochtend

De groep heeft één keer per maand een inloopochtend. De ouders kunnen dan langer blijven. Belangrijkste doel is betrokkenheid bij de groep. De bieb wordt 1x per jaar uitgenodigd. We houden twee keer per jaar een opa en oma ochtend, zodat grootouders een kijkje kunnen nemen bij hun kleinkind. Ouders kunnen knutselen met hun kind, meekijken bij de kring rondom een thema (bijv. kerst). Medewerkers organiseren regelmatig een activiteit. En zie onder, de ouder-kind coach komt ook twee keer per jaar.

Opvoedingsondersteuning:

Twee keer per jaar schuift de medewerker van het Sociaal Wijkteam aan bij een inloopochtend. Ze maakt contact met ouders en legt het aanbod voor ondersteuning en hulp laagdrempelig uit. Zo weten ouders waar ze met vragen terecht kunnen.

Informatievoorziening via de Parro-app

Ouders worden via de Parro-app betrokken bij het wel en wee van de groepen. Minimaal wekelijks worden er berichten geplaatst. Er worden filmpjes en foto's van thema's en activiteiten gedeeld. Maar ook wordt praktische informatie gedeeld, zoals het ziekmelden van een kind, aankondiging inloopochtenden, wanneer studiedagen zijn, oudergesprekken, voorstellen van nieuwe kinderen.

De schoolbrief:

De medewerkers van De Peuterhof schrijven regelmatig een stukje in de maandelijkse nieuwsbrieven van de basisschool, zodat ouders het bestaan van De Peuterhof kennen en zodoende worden gestimuleerd om hun kinderen aan te melden.

Oudercommissie:

Op elke locatie is er per groep een zorgouder. Bij bepaalde activiteiten kan er op hen een beroep worden gedaan als er extra hulp nodig is.

De Peuterhof heeft op dit moment geen oudercommissie. Als kleine organisatie is het verplicht aantoonbare inspanning te blijven verrichten tot De Peuterhof een oudercommissie heeft om belangen van de kinderen en ouders te behartigen en de directie gevraagd en ongevraagd te adviseren. Zolang er geen oudercommissie is, zal De Peuterhof ouders betrekken bij advies plichtige onderwerpen op basis van *alternatieve raadpleging*. Bij voorgenomen wijziging van beleid en nieuwe tarieven zullen alle ouders actief worden betrokken, allereerst via mail. En bij voorkeur worden ouders binnen redelijk termijn ook persoonlijk om respons gevraagd.

Er is bij medewerkers van De Peuterhof een open uitnodigende houding naar ouders om inbreng te geven en dit mee te nemen als advies in de overwegingen.

Om leden te werven zal De Peuterhof iedere ouder bij intake vragen naar interesse om deel te nemen in de oudercommissie. Ook bij andere gesprekken met ouders wordt er aandacht aan besteed en hangt er informatie over medezeggenschap op de groep. De Peuterhof heeft een inspanningsverplichting om medezeggenschap mogelijk te maken en ervoor te blijven zorgen dat er een oudercommissie komt.

(<https://www.boink.info/aorkinderopvang>).

Klachtenregeling:

Medewerkers zorgen ervoor dat ouders de juiste weg wordt gewezen bij klachten. Zij zijn vaak de eersten die dit opmerken en degene bij wie een klacht wordt geuit. Degene die de klacht ontvangt, houdt ook in de gaten of de ouder na behandeling van een klacht weer vertrouwen heeft en tevreden is.

Privacy:

Er wordt gelet op de privacy van ouders en kinderen. Gegevens van ouders worden achter slot en grendel bewaard en niet aan anderen vrijgegeven. Als ouders bij brengen en halen iets willen melden dat niet geschikt is om mondeling te vertellen, dan kunnen ouders dit via telefoon of whatsapp doen. We letten er bij de dagelijkse overdracht op dat we de privacy van kinderen en ouders respecteren.

Referenties

- Meldcode Kindermishandeling
- Leerlijnen Konnect Kindvolgsysteem, observatielijsten, (gespreks)verslagen.
- Evaluatieformulier pedagogisch beleid
- Beleidsplan veiligheid en gezondheid

Interessante links en docs

- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kinderopvang>
- www.nji.nl
- <https://expertisecentrumkinderopvang.nl/images/pedagogische-kaders/boek-pedagogisch-curriculum-voor-het-jonge-kind-in-de-kinderopvang.pdf>
- https://expertisecentrumkinderopvang.nl/images/pedagogische-kaders/boek_peka_kindercentra_0-4.pdf